

Vesienhoitoa ja verkostotoimintaa Etelä-Savossa

– vuosien 2022–2025
toiminnan kooste

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	3
Verkostotyö alkaa	4
Verkoston tehtävä ja tavoitteet laajenevat	6
Jäsenmäärä kasvaa ja jäsenistö monipuolistuu	8
Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2022	9
Verkoston toimintamuodot	10
Sidosryhmät ja alueen toimijat	14
Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2023	15
Verkostotyön keskeisimmät tulokset Etelä-Savossa	16
Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2024	17
Verkostotoiminnan tulevaisuus	18
Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2025	18

Satu Jääskeläinen

Teksti Inka Vesala
Taitto Kuuverstas
Kannen kuva Sini Pylkkänen

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

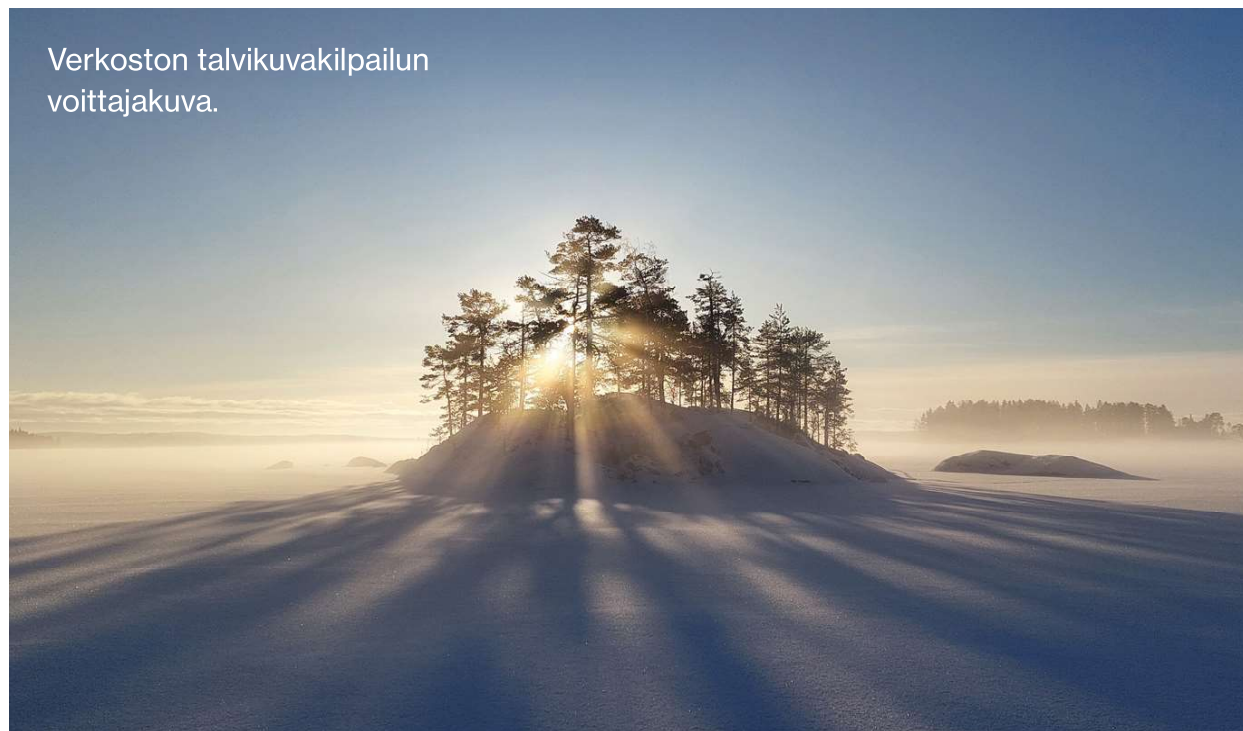
Verkostotyö alkaa

ETELÄ-SAVON vesienhoitoverkosto perustettiin tammikuussa vuonna 2023. Verkoston perustamista edelsi vesiensuojelun tehostamisohjelmasta rahoitettu hanke, jossa Etelä-Savon kalatalousalueille (11 kpl) laadittiin vesienhoidon yleissuunnitelmat. Vesienhoidon yleissuunnitelmissa oli tavoitteena tunnistaa pinta-vesiä koskevat parantamistarpeet ja laatia kustannustehokkaat toimenpiteet, joita alueen toimijat pääsisivät ELY-keskuksen tuella sitten suunnittelemaan ja toteuttamaan. Kalatalousalueille tehdyt suunnitelmat täydentävät Etelä-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmää sekä Vuoksen ja Kymijoen vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmia. Suunnitelmat valmistuivat vuosina 2021–2022 ja niitä lähdettiin jalkauttamaan kalatalousalueille ns. tupailtojen merkeissä.

UUODEN 2021 tupailat jouduttiin toteuttamaan etänä, mutta syksyllä 2022 kalatalousalueilla järjestettiin yhteensä kymmenen kaikille avointa läsnäolotilaisuutta etämahdollisuudella. Tilaisuuksissa keskusteltiin ja käytiin läpi pintavesiä koskevia toimenpiteitä, jotka yleissuunnitelmissa oli koottu yhteen.

TUPAIIAT olivat kaikille avoimia kokoontumisia ja niihin pyrittiin saamaan mahdollisimman monipuolisesti porukkaa. Tilaisuuksiin saapui kalatalousalueen, osakaskuntien ja viranomaisten edustajia, mutta myös järjestöjen sekä yhdis-

Verkoston talvikuvakilpailun
voittajakuva.

Ossi KOKKI

Verkoston maastoretki Puumalaan marraskuussa 2024.

tysten edustajat, kuntalaiset ja mökkiläiset löysivät paikan päälle. Monin paikoin keskustelut tupailloissa johtivat selvitys- ja kunnostushankkeisiin alueilla.

TILAISUUDET tavoittivat syksyn 2022 aikana noin 200 henkilöä (70 % osallistujista oli läsnä, 30 % etänä) ja palautekyselyn perusteella tilaisuudet koettiin tärkeiksi ja hyödyllisiksi. Tupailtojen välille kaivattiin kuitenkin eri toimijoiden välille yhteydenpitovälinettä, jonka vuoksi tilaisuuksiin osallistuneiden yhteystiedot kerättiin ja muodostettiin sähköpostilista tiedotusta varten. Idea vesienhoitoon keskittyvästä verkostosta tuli valtakunnallisen vesistökunnostusverkoston ja erilaisten alueellisten kunnostusverkostojen innoittamana ja Etelä-Savoon päätettiin perustaa oma verkosto, joka kokoaa yhteen kaikki aiheesta kiinnostuneet. Yhteydenpitovälineeksi valittiin tasaisin väliajoin ilmestyvä uutiskirje, johon koottiin alueen ajankohtaiset uutiset, tapahtumat, koulutukset ja muut vesienhoitoon liittyvät ja sitä alueella edistävät tilaisuudet. Ensimmäinen uutiskirje lähetettiin liki 200 vastaanottajalle tammikuussa 2023.

Verkoston tehtävä ja tavoitteet laajenevat

VERKOSTON tehtävä oli alun perin toimia puhtaasti tiedonvälityskanavana kalatalousalueilla toimivien aktiivien välillä, mutta tehtävä kuitenkin laajeni hyvin nopeasti. Verkoston tavoitteiksi asetettiin yleisesti kansalaisten yhteisöjen, yhdistysten, viranomaisten ja yritysten tukeminen niiden omaehtoisessa vesien hoito- ja suojelutyössä. Samalla verkoston ajateltiin edistävän yhteistyötä eri osapuolten kesken sekä vahvistavan tiedonkulkua ja vuoropuhelua. Verkoston toiminnan avulla ajantasainen tieto vesienhoidosta myös leviäisi ja vesienhoitohankkeet löytäisivät yhteistyökumppaneita. Tavoitteiden tunnistettiin olevan kunnianhimoisia, mutta tavoittelemisen arvoisia ja tärkeitä. Erilaisten hankkeiden ja lyhytkestoisten projektien sekä työsuhteiden värittämässä toimintaympäristössä ajateltiin yhtenäisen verkoston tuovan myös pysyvyyttä ja jatkuvuutta alueelle.

Vesienhoitoverkoston syysretki
Pieksämäelle syyskuussa 2025

Inka Vesala

Kosteikkolauttataalkoot
Lisko-järvellä kesällä 2025

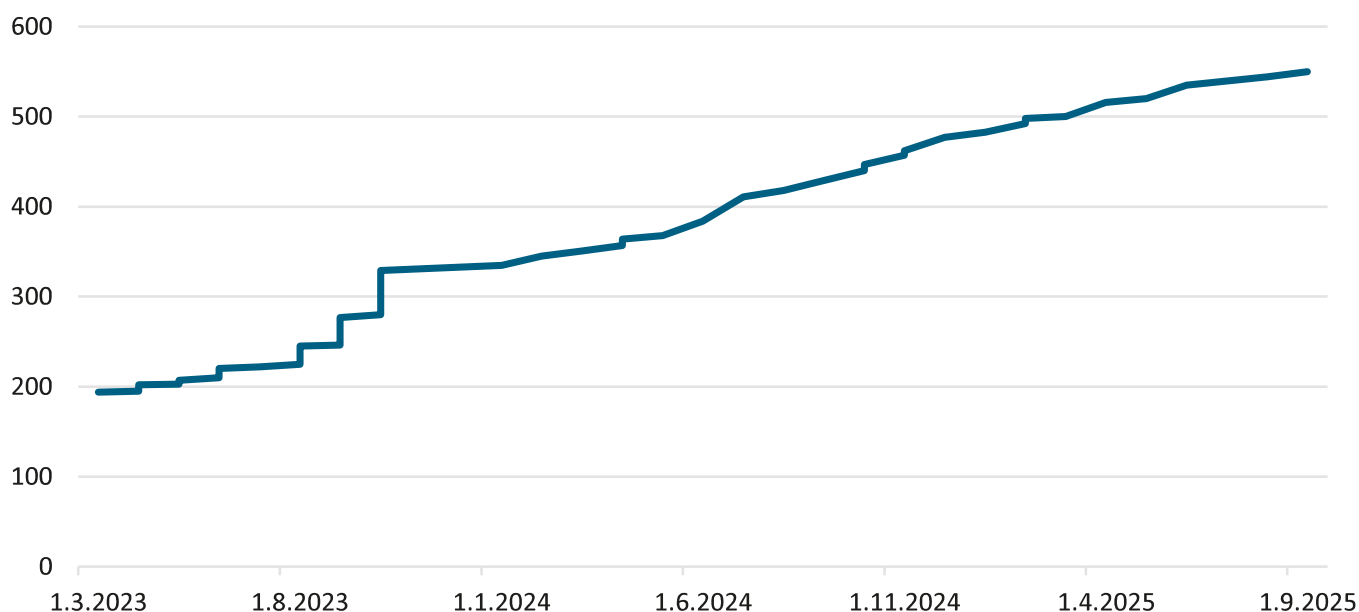
SEN lisäksi, että tietoa vesienhoidosta haluttiin jalkauttaa kalatalousalueille tupailtojen muodossa, haluttiin tavoittaa laajasti erilaisia sidosryhmiä ja luoda erilaisia kanavia, joiden kautta vesienhoidosta jo valmiiksi kiinnostuneet pääsisivät mukaan konkreettiseen toimintaan vesien tilan parantamiseksi alueella. Ideaalitilanteessa uutiskirje ja itse verkosto toimisi kaikille avoimena foorumina jakaa tietoa, ilmoittaa tapahtumista, ratkaista vesienhoitoon liittyviä ongelmia, kannustaa vesistökunnostuksiin, löytää yhteistyökumppaneita erilaisiin hankkeisiin ja edistää konkreettisesti vesiensuojelua ja sen toteutumista Etelä-Savossa. Vaikka verkostoa koordinoidaan ELY-keskusvetoisesti, ei ELY:n roolia haluttu korostaa vaan pikemminkin alleviivata sitä, että verkosto toimii kaikkien sen jäsentensä yhteisenä äänitorvena. Toisin sanoen verkoston ei haluttu olevan pelkkä ELY-keskuksen tiedotuskanava vaan aidosti jäsenistön kanssa keskustelevalle ja vuoropuhelua edistävä yhteinen foorumi.

Jäsenmäärä kasvaa ja jäsenistö monipuolistuu

ENSIMMÄINEN verkoston jäsenille suunnattu uutiskirje lähetettiin vuoden 2023 alussa liki 200 henkilölle, joista valtaosa oli kalatalousalueiden ja osakaskuntien aktiiveja. Sähköpostiosoitteisto siirrettiin ELY-keskuksen uutiskirjetyökaluun, jolla kirje koostettiin ja lähetettiin vastaanottajille. Jäsenrekisterinä toimi ja toimii edelleen uutiskirjeen vastaanottajalista ja verkostoon jäseneksi liittyminen tapahtuu tilaamalla uutiskirje. Näin ollen jäsenistön määrää on helppo seurata ja siitä saa ajantasaista tietoa.

VERKOSTOA on mainostettu ja siihen liittymiseen on kannustettu erilaisissa tilaisuuksissa, tapahtumissa ja webinaareissa. Erityisesti jäsenmäärä kasvoi syksyllä 2023, sillä tuolloin pidettiin yhteensä 10 tupailtaa eri kalatalousalueilla ja useimmat tilaisuuksissa käyneet liittyivät verkostoon. Myös vuoden 2024 kesäkuvakilpailu innosti ihmisiä liittymään verkostoon.

Etelä-Savon vesienhoitoverkoston jäsenmäärän kehitys vuosina 2023–2025

Kuva 1. Etelä-Savon vesienhoitoverkoston jäsenmäärä on kasvanut kolmen vuoden aikana tasaisesti.

Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2022

Kunnostushankkeet

25 kpl

Kunnostushankkeisiin
käytetty raha

253 000 €

Sidosryhmä-
tapaamiset
alueella

10 kpl

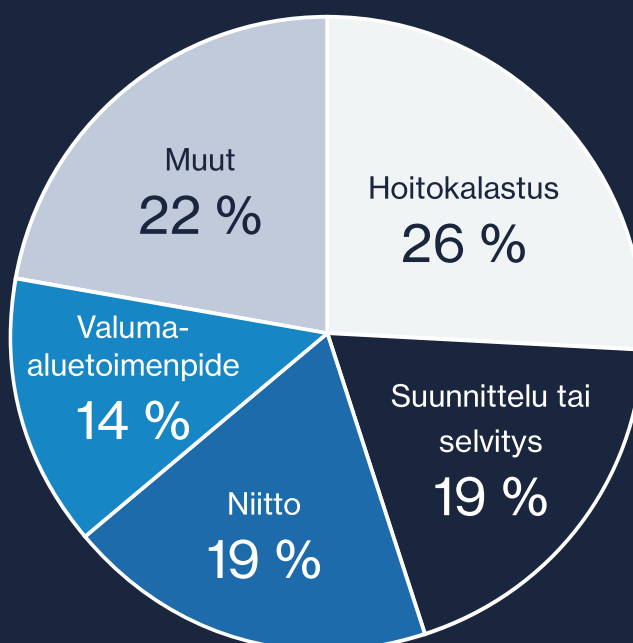
Sidosryhmä-
tapaamisissa
saavutetut ihmiset

197 kpl

Maakunnan vesistä
pyydetty
hoitokalastussaa-
lis yhteensä

112 tonnia

Kunnostushankkeiden
jakautuminen
prosentteina

Verkoston toimintamuodot

ALUKSI verkoston toimintamuotona oli uutiskirje ja kalatalousalueilla kerran vuodessa järjestettävät tupaillat. Toimintaa pyrittiin kuitenkin suunnittelemaan mahdollisimman monipuoliseksi ja koko ajan verkoston jäsenten tarpeita ja ideoita kuunnellen. Verkoston ensimmäisenä toimintavuotena osallistuttiin muun muassa Mikkelin kalamarkkinoille yhdessä Mikkelin osakaskunnan ja Kyyveden valuma-alue talkkarin kanssa. Kalatalousalueiden tupailtojen lisäksi järjestettiin pieni kuntakierros, jossa pääpaino oli pohjavesiasioissa.

Inka Vesala

Verkoston ensimmäinen yhteinen maastoretki Mikkelin Haukivuorella sijaitsevalle kosteikolle kesällä 2024.

KAIKESTA toiminnasta on pyritty keräämään palautetta ja reagoimaan siihen. Kun esimerkiksi tupailtoja oli järjestetty jo kolmatta vuotta, havaittiin, että osallistujia oli viimeisenä vuonna hieman vähemmän ja monet osallistujat kaipaivat muunlaisia tilaisuuksia ja maastoretkiä. Palautteen johdosta paljon resursseja ELY-keskukselta vieviä tupailtakiertueita ei enää järjestetty vuonna 2024, vaan niiden sijasta järjestettiin muutama yleisluontoinen vesienhoidon toteutukseen ja rahoitukseen keskittyvä tilaisuus sekä retki monitoimikosteikolle.

Maastoretket ja muut tilaisuudet

TUPAILTOJEN lisäksi verkosto on ollut mukana ja järjestänyt itse erilaisia tilaisuuksia, retkiä ja talkoita liittyen vesienhoitoon. Yleisiä infotilaisuuksia on järjestetty muun muassa vesien tilaan, vesistökuunnostusten rahoitukseen ja lakinäkö-kulmiin liittyen. Joissakin tapauksissa on pidetty paikallinen tilaisuus esimerkiksi kylätalolla, kun verkostolta on tullut pyyntö. Myös yksi isompi tiedotustilaisuus järjestettiin paikallisen vesiensuojeluyhdistyksen pyynnöstä.

MAASTORETKIÄ on järjestetty muutamalle kosteikolle, vesipuhvelitilalle ja arvokkaalle lintuvesikohteelle. Kesällä 2025 järjestettiin myös kosteikkolauttalkoot yhteistyössä useampien eri tahojen kanssa. Talkoot saivat erinomaista palautetta ja osallistujissa oli myös paljon lapsia, jotka usein jäivät muusta toiminnasta puuttumaan.

Kurssit ja koulutukset

VERKOSTOON kuuluvilta jäseniltä, vesiensuojeluyhdistys Pro Kuolimo ry:n aktiiveilta tuli syksyllä 2023 pyyntö järjestää koulutusta kansalaishavainnointiin, minkä vuoksi keväällä 2024 verkosto järjesti yhteistyössä Pro Kuolimo ry:n kanssa näkösyvyyden mittauskurssin Savitaipaleella. Kurssille osallistui yhteensä 40 henkilöä, joista vajaa puolet etänä. Kurssilaisille jaettiin omat Secchi-levyt ja mittauksista harjoiteltiin kevätjäällä lyhyen teoriaosuuden jälkeen. Verkoston järjestämää kurssia ja siitä saatuja kokemuksia esiteltiin saman vuoden marraskuussa valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston aamukahviwebinaarissa. Kurssi oli onnistunut ja samanlaista koulutusta toivottiin myös Mikkelin seudulle. Sellainen järjestettiin uudelleen toukokuussa 2025. Näkösyvyyden mittauskurssien lisäksi järjestettiin myös lumen syvyyden ja jään paksuuden mittauskurssi talvella 2025.

KANSALAISHAVAINNOINTIIN keskittyvässä kurssitoiminnassa on tärkeää, että osallistujia pyritään sitouttamaan säännölliseen havainnointiin, mittauksiin ja mittauksien tallentamiseen kurssin jälkeen. Vesistössä tapahtunut muutos tai alueella oleva vesienhoitohanke on hyvä syy motivoida ja motivoitua mittaamaan ja luomaan mittausverkostoa, joka sitten parhaimmassa tapauksessa tuottaa tietoa viranomastiedon tueksi.

Kilpailut

VERKOSTO järjesti kesällä 2024 vesistöaiheisen kuvakilpailun, johon osallistui reilu 40 kuvaajaa yhteensä liki 60 kuvalla. Kilpailu mahdollisti matalalla kynnyksellä toimintaan osallistumisen kaiken ikäisille ja sen saaman hyvän palautteen takia vuoden 2025 alussa järjestettiin talvikuvakilpailu. Kilpailuun osallistui taas noin 40 kuvaajaa yhteensä reilulla 110 kuvalla. Kilpailuun tulleista kuvista koostettiin näyttely Sahanlahden matkailukeskukseen toukokuun ajaksi. Verkosto teki molemmissa kilpailuissa yhteistyötä alueella toimivien yritysten kanssa ja yhteistyö oli hyvin onnistunutta ja luontevaa.

Viestintä

PERINTEISESTI vesienhoidosta on viestitty Etelä-Savossa tiedottein ja lehti-ilmoituksin. Viestintää haluttiin kuitenkin kehittää monikanavaiseksi ja monipuoliseksi, minkä vuoksi tuotettiin esimerkiksi video vesienhoidon avustuksista, painettiin verkostolle fyysinen flyer ja luotiin erilaisia infograafeja erilaisia esityksiä varten. Viestintäkanavina käytettiin mm. uutiskirjettä, sähköpostilistoja, Facebookia (erityisesti paikallisia puskaradio-ryhmiä), LinkedIniä, YouTubea ja kuntien tapahtumakalentereita. Sidosryhmiä ja verkoston jäseniä on kannustettu mukaan viestimään ja viestinnän vaikuttavuutta seurattu erilaisilla mittareilla.

Pia Kiviranta

KAAKKOIS-SUOMEN ammattikorkeakoulun (Xamk) opiskelijoiden kanssa tehtiin myös yhteistyössä alueen yrittäjille suunnattu kysely, jossa kartoitettiin heidän mielenkiintoa ja mahdollisuuksia osallistua vesienhoitohankkeisiin. Xamkin kanssa tehdyn yhteistyön tuloksena viestittiin myös opiskelijoille heidän omilla sähköpostilistoillaan ja muissa kanavissa. Opiskelijat ovat osallistuneet aktiivisesti vesienhoitoverkoston tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

KEVÄÄLLÄ 2025 avattiin myös täysin uudet nettisivut Etelä-Savon vesienhoidolle. Sivustolta löytyy monipuolisesti asiaa niin pinta- kuin pohjavesien suojelusta, tietoa kalatalousalueista ja verkostosta, ajankohtaisista tapahtumista sekä alueella vesistökuunnostuksiin keskittyneistä yrityksistä ja urakoitsijoista.

Kalatalousalueen tupailta
Pieksämäellä syksyllä 2023.

Palautekysely

TAPAHTUMIEN ja tilaisuuksien yhteydessä kerättyjen yksittäisten palautteiden lisäksi syksyllä 2024 tehtiin isompi palautekysely koko verkostolle. Kyselyn tavoitteena oli saada taustatietoa vastaajista sekä kommentteja toiminnasta ja kehitysideoita tulevaan. Kyselyssä oli noin 10 kysymystä ja paljon tilaa avoimille vastauksille. Kyselyyn vastasi 52 verkoston jäsentä, jotka jättivät kyselyyn ilahduttavan paljon avoimia kommentteja ja ehdotuksia siitä, millainen toiminta heitä kiinnostaisi jatkossa. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty verkoston kehittämisessä.

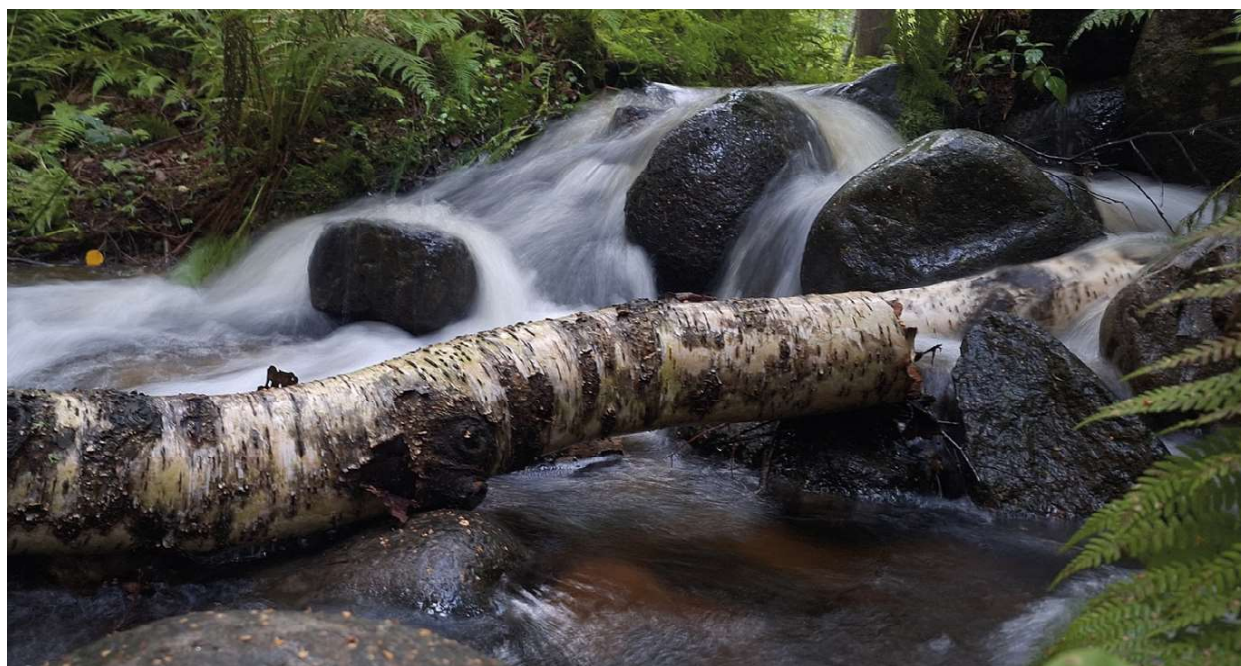
Sidosryhmät ja alueen toimijat

VESIENHOITOVERKOSTON ytimen muodostavat Etelä-Savossa kalatalousalueen ja osakaskuntien aktiivit, mutta verkosto kasvaa koko ajan ja tavoittaa uusia sidosryhmiä ja toimijoita.

Tällä hetkellä tunnistetut toimijat alueella ovat:

Alueen kunnat ja kaupungit, ympäristönsuojeluviranomaiset, vesilaitokset, Xamk (erityisesti ympäristöalan opiskelijat ja opetushenkilökunta), Metsäkeskus, ProAgria Etelä-Savo, alueelliset vesiensuojeluyhdistykset (Saimaan vesiensuojeluyhdistys ry, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry), paikalliset vesiensuojeluyhdistykset (mm. Pro Kuolimo ry, Pro Puruvesi ry, Pelastakaa Pitkälänlahti ry, Pro Ruokojärvi ry, Pieni Pyhävesi -yhdistys ry, Kylliönjärven hoitoyhdistys, Kuhajärvi-Pellosjärvi ry ja Lisko-Loukee-Lylyjärvien vesistöjen suojeluyhdistys ry), Veej'jakaja ry ja SavonLuotsi Leader ry, metsänhoitoyhdistykset, Etelä-Savon alueella vakituisesti asuvat, mökkeilevät ja lomailevat sekä alueella toimivat yritykset ja urakoitsijat.

LISÄKSI valtakunnallisia sidosryhmiä, joiden kanssa verkosto tekee yhteistyötä, ovat muun muassa Suomen ympäristökeskus, valtakunnallinen vesienhoitoverkosto, Luonnonvarakeskus, Maaseudun sivistysliitto ja Metsästäjäliiton SOTKA levähdysalueverkosto -hanke.

Inka Vesala

Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2023

Kunnostushankkeet

22 kpl

Kunnostushankkeisiin
myönnetty avustus

259 000 €

Sidosryhmätapaamiset

29 kpl

Sidosryhmä-
tapaamisissa
saavutetut ihmiset

340 kpl

68 pientä

osakaskuntaa
yhdistettiin,
ja muodostui

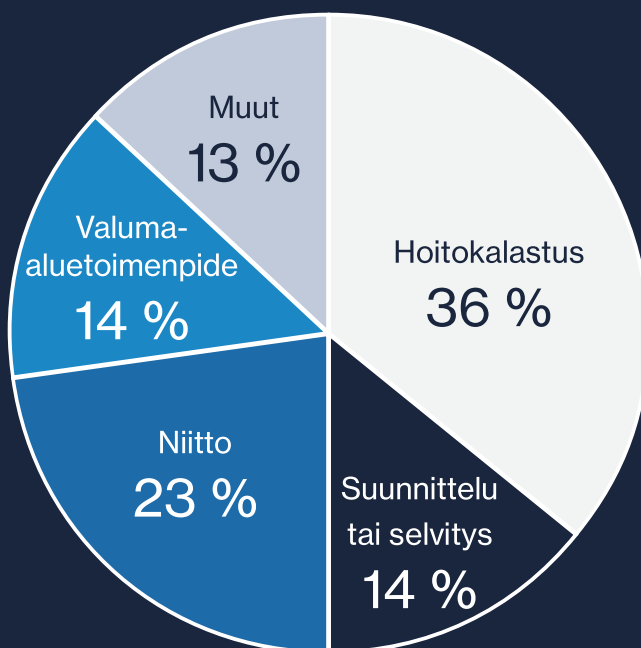
10 isoa

osakaskuntaa

Etelä-Savon
vesienhoitoverkostolle
lähetetyt uutiskirjeet

6 kpl

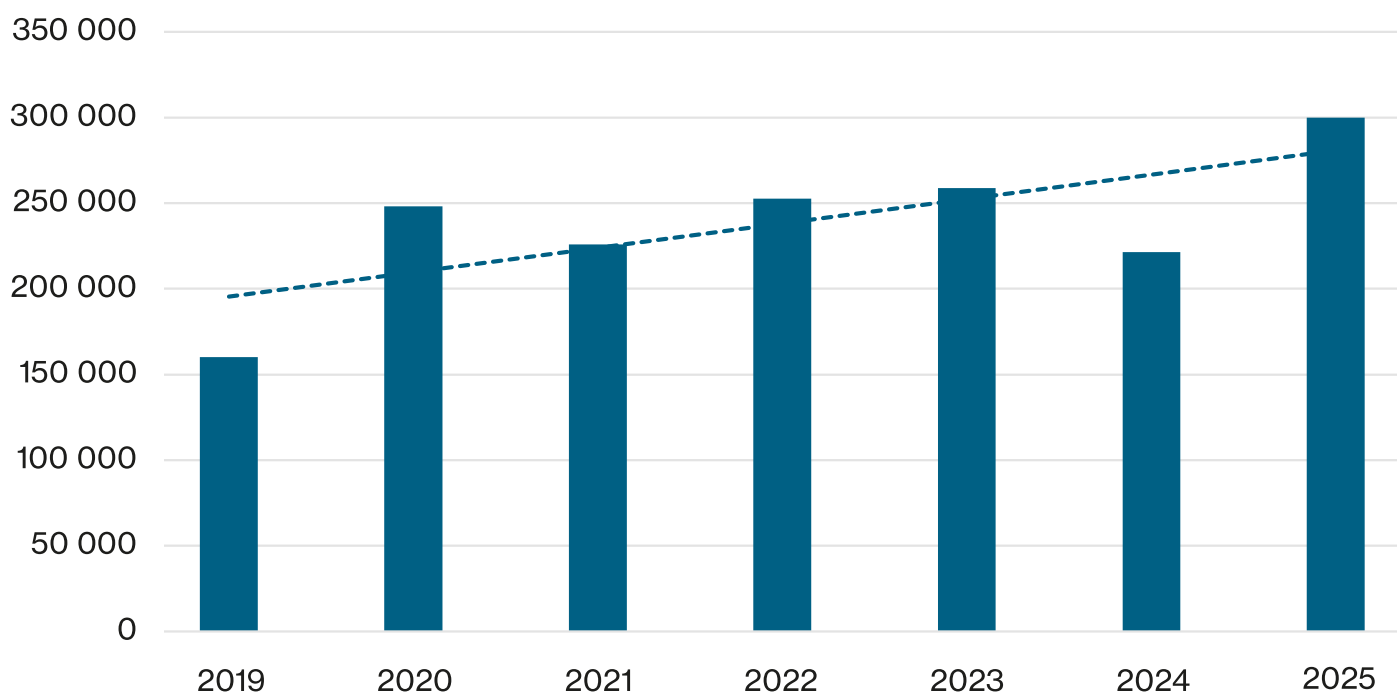
Kunnostushankkeiden
jakautuminen
prosentteina

Verkostotyön keskeisimmät tulokset Etelä-Savossa

1. Aktiivinen ja kasvava vesienhoitoverkosto, jossa tällä hetkellä 560 jäsentä (lokakuu 2025).
2. Monipuolinen viestintämateriaali ja viestintäkanavat (sisältää muun muassa uutiskirjeet, nettisivut, videon, flyerin, mainoksia, kuvamateriaalia, infograafeja ym.) sekä lisääntynyt viestinnän määrä vesienhoidosta.
3. Tapahtumien ja tilaisuuksien sekä niihin osallistuvien ihmisten määrän kasvu.
4. Vaikuttanut laaja-alaisten vesienhoitohankkeiden sekä vesienhoitohankkeisiin myönnetyn avustuksen määrän kasvuun.
5. Näkösyvyydenmittauskurssin tuloksena Kuolimon valuma-alueelle saatu näkösyvyyden ja sinilevähavainnoitsijoiden verkosto, jossa on tällä hetkellä 11 mittaajaa ja 25 kpl mittapaikkaa.

Vesienhoitohankkeisiin myönnetty avustus Etelä-Savon ELY-keskuksessa vuosina 2019–2025

Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2024

Kunnostushankkeet

19 kpl

joista 2 kpl
vesiensuojelu-
suunnitelmahankkeita

Kunnostushankkeisiin
myönnetty avustus

221 500 €

Etelä-Savon
vesienhoitoverkosto
kasvoi

**148
jäsenellä**

Maakunnan
vesistöistä pyydetty
hoitokalastussalis
yhteensä:

32 300 kg

70 pientä

osakaskuntaa
yhdistettiin,
ja muodostui

2 isoa

osakaskuntaa

Inka Vesala

Verkostotoiminnan tulevaisuus

VESIENSUOJELUN tehostamisohjelman sekä myöhemmin AHTI-ohjelman ELY-keskukselle myöntämä verkostorahoitus on ollut Etelä-Savon vesienhoito-verkoston synnyssä ja toiminnassa välttämätöntä. Vesienhoidon edistäminen verkostotyöllä vaatii yksityiskohtaista suunnittelua, neuvontaa ja neuvottelua eri sidosryhmien välillä.

VERKOSTOTYÖSSÄ on kehitetty ja tehostettu niin sisäistä kuin ulkoista viestintää. Ajantasainen ja monipuolinen verkostotyö ja viestintä vaatii henkilö-resursseja, joiden turvaamisella taataan verkostotyön jatkuminen laadukkaana myös hallintouudistuksen jälkeen uusissa virastoissa ja alueilla. Etelä-Savossa verkostotyötä on tehty yhden henkilön kokoaikaisella työpanoksella.

Vesienhoidon edistämistoimet Etelä-Savossa vuonna 2025

Kunnostushankkeet

13 kpl

Kunnostushankkeisiin
myönnetty avustus

301 000 €

Vuoden aikana

8 kpl

sidosryhmä-
tapaamista,
joissa saavutettiin

210 ihmistä

Etelä-Savon
vesienhoitoverkosto
kasvoi

85

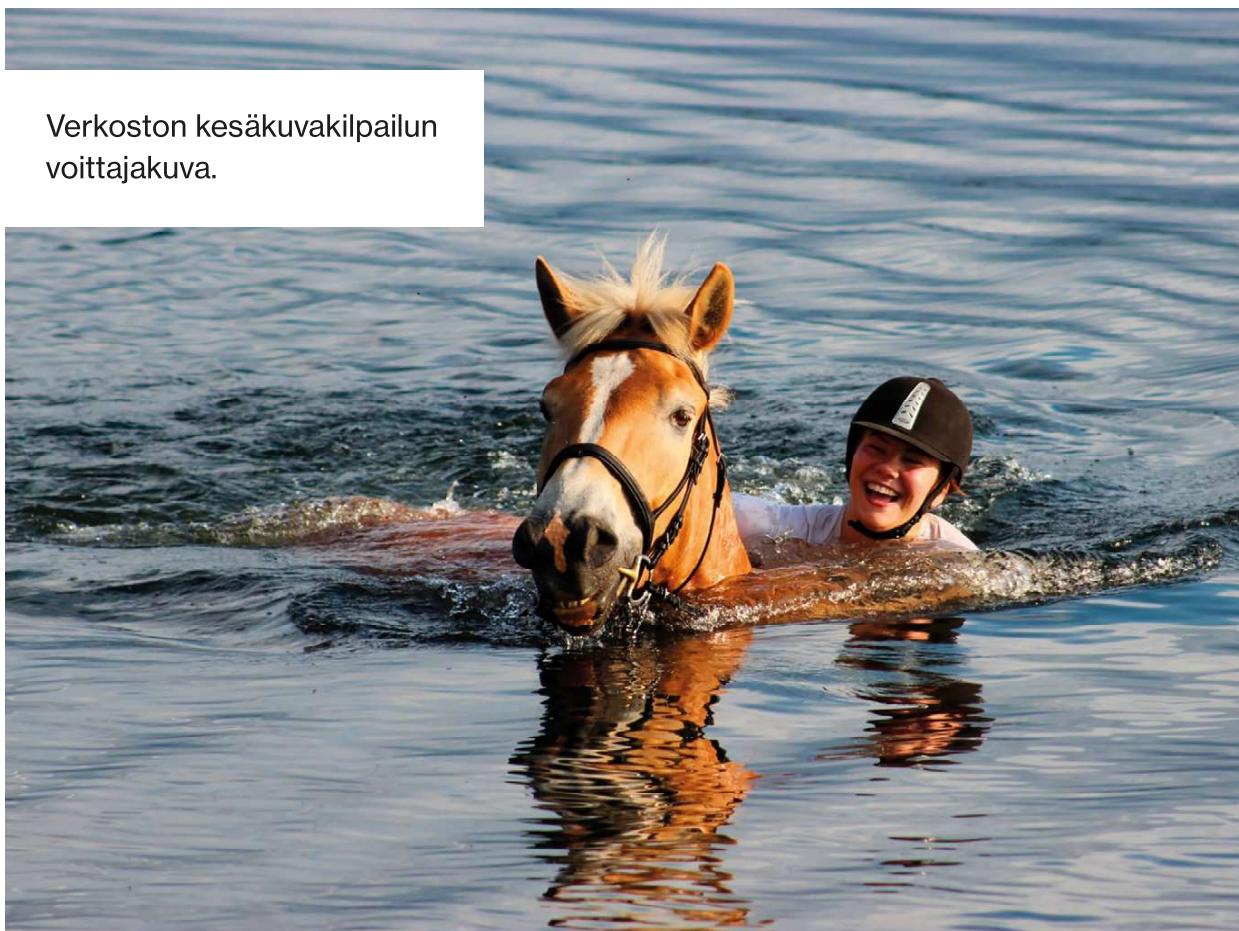
jäsenellä

Vesienhoitohankkeiden lukumäärä kunnittain vuosien 2019–2025 välisenä aikana

Hirvensalmi	4
Joroinen	3
Juva	7
Kangasniemi	8
Mikkeli	31
Mäntyharju	13
Pertunmaa	9
Pieksämäki	14
Puumala	4
Rantasalmi	14
Savonlinna	25
Sulkava	4

Verkoston kesäkuvakilpailun
voittajakuva.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus